

Centrum Voda

Klíčová slova: klimatická změna – zásobování vodou – adaptační opatření – mitigační opatření

HLAVNÍ ZAMĚŘENÍ: ADAPTACE SPOLEČNOSTI A VODNÍCH EKOSYSTÉMŮ NA ZMĚNY KLIMATU

Centrum Voda je výzkumný projekt, který hledá řešení problémů vyplývajících z klimatické změny a jejího vlivu na vodní poměry. Snažíme se nalézat odpovědi na základní otázky, jestli dokážeme zajistit dostatek kvalitní vody nejen pro potřeby člověka, ale i pro naši krajinu, zda se zvládneme vyrovnat s přívalovými povodněmi a jak dále snižovat znečištění vodního prostředí.

Centrum Voda je výsledkem dlouhodobého výzkumu, jenž je součástí širšího programu Prostředí pro život, který připravilo a jehož odborným garantem je Ministerstvo životního prostředí (MŽP). Činnost Centra byla zahájena v roce 2020, je naplánována do roku 2026 a financuje jej Technologická agentura České republiky.

Projekt vede VÚV TGM a podílí se na něm:

1. Český hydrometeorologický ústav
2. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
3. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta stavební
4. Česká zemědělská univerzita v Praze
5. Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.
6. Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
7. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.

Výzkum v rámci projektu Centrum Voda přispěje k lepšímu poznání, a to zejména v oblastech:

- budoucích požadavků na vodu v podmínkách změny klimatu při odhadu pravděpodobného vývoje společnosti
- dopadu klimatické změny na disponibilní vodní zdroje
- porovnání budoucích požadavků na vodu s množstvím disponibilní vody a určení deficitních území, doby a hloubky deficitu
- snížení povodňových rizik se zaměřením na aspekty ovlivnění povodní změnou klimatu
- vlivu klimatické změny na ekosystémy, snížení antropogenního ovlivnění vodního a na vodu vázaného prostředí, zlepšení ochrany ekosystémů
- vstupů, množství, cest a vlivu znečištění v aktuálních ukazatelích způsobujících nedosažení dobrého stavu vod
- snižování množství odpadních vod z průmyslu a míry znečištění v průmyslových odpadních vodách

Pomocí nových poznatků, zjištěných v rámci činnosti Centra Voda, a pomocí jejich šíření bude možné přispět k větší resilienci, tedy přizpůsobení se společnosti, následujícími způsoby:

- přípravou adaptačních i mitigačních opatření, posouzením jejich účinnosti, a to jednotlivě, v rámci jejich soustav i v rámci zapojení více jejich druhů
- optimalizací jejich návrhu z hlediska jejich účinnosti a ekonomické efektivity
- zlepšením – případně alespoň zachováním – stavu složek životního prostředí v podmínkách změny klimatu

Cílem projektu je také přispět k naplnění a aktualizaci základních koncepcí na úrovni státu i regionů, zejména Strategie přizpůsobení se změně klimatu, Koncepce ochrany před následky sucha, Národních plánů povodí a Plánů pro zvládání povodňových rizik. Výsledky projektu budou sloužit jako podklad pro tvorbu nové legislativy reagující na probíhající klimatickou změnu.

Práce ve výzkumné oblasti se odehrávají v rámci sedmi výzkumných pracovních balíčků pod vedením hlavních řešitelů zodpovědných za jejich řízení. Činnosti Centra Voda jsou koordinovány Řídicí skupinou, v níž jsou zastoupeni všichni partneři a všichni vedoucí pracovních balíčků a také zástupce MŽP. Mezi jednáními Řídicí skupiny zajišťuje činnosti Centra Řídicí tým pod vedením koordinátora projektu.

Centrum průběžně komunikuje navenek a prezentuje své výstupy několika směry: k odborné výzkumné a vědecké komunitě, k odborné veřejnosti i nejširší laické veřejnosti. Kostrou prezentace Centra Voda jsou webové stránky www.centrum-voda.cz se souhrnem základních informací. Prostřednictvím webových stránek jsou zveřejňovány aktuality, zprávy a komentáře, např. k výsledkům výzkumu, probíhajícím povodním nebo suchu. Součástí komunikace jsou rovněž vlastní workshopy, pořádané k podpoře interní spolupráce vědců nebo k šíření poznatků Centra Voda navenek. Centrum má snahu být otevřené směrem k dalším odborným organizacím a firmám, ale i samosprávám a úřadům, a zve je ke spolupráci na projektu. Hodlá se též prezentovat na odborných akcích s vodohospodářskou tematikou.

Členové výzkumných týmů Centra využívají pro svou vědeckou činnost i svých mezinárodních kontaktů. V oblasti mezinárodní spolupráce je významné především zapojení Centra Voda do projektu TAP Action v rámci ERA-NET Cofund Aquatic Pollutants a finanční podpora z programu Horizont 2020. Do TAP Action jsou zapojeni poskytovatelé z dalších čtyř zemí EU – Francie, Španělska, Irska a Švédska. Projekt bude zaměřen na podporu mobility a sdílení dobré praxe, materiálů, dat a výsledků. Mezinárodní aktivity poběží od ledna 2022 do prosince 2023.

Centrum Voda pracuje již více než rok a má za sebou počáteční ustavující fázi, byť v obtížném období koronavirové pandemie. První výstupy Centra budou prezentovány v příštím roce. K zajímavým dílčím výsledkům jeho práce patří již nyní například analýza některých území, které letos postihly přívalové srážky, z hlediska půdní eroze a dopadu odtoku na zástavbu. Činnost Centra Voda se podařilo úspěšně zahájit i přes výše uvedené omezení a byl vytvořen předpoklad pro jeho další aktivity v následujících letech tak, aby připravilo kvalitní výstupy a stalo se místem setkávání a výměny poznatků a zkušeností v oblasti vodního hospodářství České republiky.

V těchto dnech se připravuje konference projektu Centrum Voda, jež se uskuteční 4. listopadu 2021.

Autor

Ing. Petr Březina

✉ petr.brezina@vuv.cz